

Н.М. Гаркуша, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних ринкових умовах, що характеризуються зовнішніми глобальними проблемами та внутрішньою складною соціально-економічною ситуацією, перед вітчизняними підприємствами вкрай гостро стоїть проблема забезпечення економічної стабільності їх розвитку. Фінансово стійке підприємство є більш незалежним від змін ринкової кон'юнктури, має переваги у залученні інвестицій, отриманні кредитів, виборі постачальників. Тобто у нього менше ризик бути неплатоспроможним і збанкрутілим у сучасних умовах господарювання.

Слід зазначити, що сьогодні для більшості вітчизняних підприємств зниження рівня фінансової стійкості та платоспроможності набуло систематичного характеру. Вважаємо, що вирішення завдань знаходження джерел фінансових ресурсів, їх раціонального розподілу й ефективного використання забезпечить здійснення аналізу фінансової стійкості підприємства. З огляду на це, необхідність вирішення проблем, пов'язаних із постійним і своєчасним аналізом показників фінансової стійкості та платоспроможності суб'єктів господарювання, а також розробка рекомендацій та заходів щодо попередження та подолання кризи на підприємстві, набуває значної актуальності. Вкрай важливими є питання щодо більш ефективного використання системи методів оцінки фінансової стійкості у практичній діяльності підприємств, а також інтерпретації показників та їх критеріїв враховуючи галузеві особливості господарювання.

Оскільки поняття «фінансова стійкість» є широким і багатогранним, в економічній літературі трактування сутності, систематизація і вибір оціночних показників, що її характеризують неоднозначні й недостатньо аргументовані. Як свідчать дослідження наукової літератури, аналіз оцінки фінансової стійкості традиційно ґрунтується на коефіцієнтному методі. При цьому виявлено відсутність єдиного підходу до вибору фінансових показників та недостатню кількість наукових напрацювань з комплексного аналізу фінансової стійкості підприємства.

Вважаємо, що аналіз фінансової стійкості підприємства необхідно здійснювати в такій послідовності:

– визначення мети й завдань аналізу;

- підготовка інформаційної бази для аналізу;
- відбір системи показників та встановлення критеріїв їх оцінки;
- розрахунок кількісних та якісних показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства;
- порівняння окремих розрахованих показників із рекомендованими нормативними показниками;
- визначення тенденцій зміни показників фінансової стійкості підприємства;
- виявлення та кількісне вимірювання впливу чинників на зміну кількісних характеристик фінансової стійкості підприємства;
- виявлення позитивних і негативних тенденцій у напрямку покращення фінансової стійкості підприємства;
- виявлення резервів покращення фінансового стану підприємства.
- проведення прогностичного аналізу фінансової стійкості підприємства;
- формулювання висновків, рекомендацій та розробка заходів щодо покращення фінансового стану підприємства.

Слід зазначити, що якість відповідних управлінських рішень щодо покращення фінансової стійкості підприємства цілком залежить від якості їх аналітичного обґрунтування. Тому важливо правильно розрахувати та проаналізувати показники на основі раціонального їх вибору.

Склад показників різноманітний – це як абсолютній, так і відносні показники. Велике значення в аналізі фінансової стійкості підприємства має використання абсолютних показників (величина власного та позикового капіталу, активів, грошових засобів, дебіторської і кредиторської заборгованості, прибутку), а також, абсолютних показників, розрахованих на основі фінансової звітності (чисті активи, власні оборотні засоби, показники забезпеченості запасів власними оборотними засобами). Виключно важливу роль в аналізі фінансової стійкості мають відносні величини. На нашу думку, оптимальною з точки зору їх раціональності і достатності є така система показників: показники платоспроможності; показники структури капіталу; показники стану основних і оборотних засобів; показники оборотності і рентабельності.

Застосування запропонованої методики й системи оціночних показників надасть можливість здійснити аналіз фінансової стійкості підприємства з урахуванням галузевих особливостей господарювання.